

นายเกษม ทองปาน รองอธิบดีด้านบริหาร

ร่วมประชุม

”เตรียมการระดับภูมิภาคของเอเชียและแปซิฟิก เพื่อการประชุมสมัยที่ 16
ของคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ”

ณ กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

ระหว่างวันที่ 26-27 พฤศจิกายน 2550

การประชุมเตรียมการระดับภูมิภาคของเอเชียและแปซิฟิก เพื่อการประชุมสมัยที่ 16 ของคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Commission on Sustainable Development: UNCSA) มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมเสนอสาระการดำเนินงานรวมทั้งมุมมองและแนวคิดของภูมิภาคของเอเชียและแปซิฟิก เพื่อประกอบการประชุมสมัยที่ 16 ของคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ ในการติดตามการดำเนินการของประเทศสมาชิก ตามความตกลงจากการประชุมสุดยอดโลกเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งการดำเนินการเป็นพันธมิตรตามแผนปฏิบัติการโจฮันเนสเบิร์ก ลักษณะของการประชุมเป็นการพิจารณาจากรายงานที่จัดทำขึ้น ที่แสดงถึงสถานะปัญหาอุปสรรค การดำเนินการของภูมิภาคของเอเชียและแปซิฟิก เนื่องจากการประชุมของคณะกรรมการแบ่งออกเป็นรอบต่างๆ แต่ในรอบจะมีหัวข้อของการประชุมที่แตกต่างกันไปในแต่ละรอบ การประชุมครั้งนี้ประกอบด้วยหัวข้อการดำเนินการ 5 ด้านหลักๆ ได้แก่ ด้านการเกษตร ที่ดิน การพัฒนาชนบท ความแห้งแล้งและการแปรสภาพเป็นทะเลทราย

ผู้จัดทำเอกสารรายงานของแต่ละด้าน และรายงานการวิเคราะห์ในภาพรวมอีกหนึ่งฉบับ เพื่อการพิจารณาของที่ประชุม ได้แก่ UNESCAP, FAO, UNCCD และ International Centre for Drought Risk Reduction นอกจากนี้ยังมีการเสนอรายงานพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดย Institute for Global Environmental Strategies

เจ้าภาพการจัดงานได้แก่รัฐบาลประเทศอินโดนีเซีย ร่วมกับ United Nations Centre for Alleviation of Poverty through Secondary Crop's Development in Asia and the Pacific: UNCAPSA) สำนักงาน FAO ประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก สำนักงานผู้ประสานงานอนุสัญญา UNCCD ประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกและสำนักงาน UNEP ประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก โดยมีประธานคณะกรรมการซึ่งเป็นชาว Zimbabwe และผู้แทนประเทศสมาชิกต่างๆ เข้าร่วมการประชุมรวมจำนวน 19 ประเทศ จากหน่วยงานสหประชาชาติจำนวน 5 หน่วยงาน องค์กรระหว่างรัฐบาล องค์กรอิสระ และอื่นๆ รวม 26 องค์กร

ผลการประชุม

การประเมินในภาพรวมเรื่องเอเชียกับการพัฒนา

เอเชียมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และกำลังกลายเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าทั้งอุตสาหกรรมและการเกษตรของโลก จึงมีความท้าทายในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความมั่นคงทางอาหารระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีความแตกต่างระหว่างชนบทกับเมืองในหลายด้าน การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และธุรกิจเกษตรได้แสดงให้เห็นถึงการแย่งชิงทรัพยากร การเข้าถึงทรัพยากรทางชีวภาพยังอยู่ในระดับต่ำ ความหิวโหและภาวะทุโภชนาการยังเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องแก้ไข ผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติ ถิ่นมากขึ้น การบรรลุความสำเร็จในการลดระดับความยากจนและการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ชนบทรวมทั้งการใช้ทรัพยากรและการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อการเติบโตอย่างมั่นคง จึงเป็นเรื่องที่ท้าทายความสามารถเป็นอย่างยิ่ง นโยบายการเงินยังไม่เพียงพอต่อการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเกษตรที่ยั่งยืน ผลผลิตได้รับผลกระทบจากการชะล้างพังทลายของดิน ภูมิภาคต่างๆของเอเชียได้รับผลกระทบจาก การถูกน้ำท่วมขัง การเกิดดินเค็ม การเกิดดินถล่ม และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนประชากรที่ได้รับผลกระทบต่างๆดังกล่าวทำให้เอเชียเป็นทวีปที่ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุด

การเผชิญหน้าใหม่ ๆ ของภาคเกษตร ที่ดินและการพัฒนาชนบทของภูมิภาคมีประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

- การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริโภค ทั้งในกระบวนการผลิตอาหารและการขาย ที่เป็นผลกระทบต่อการผลิตทางการเกษตร การตลาด การค้า คุณค่าทางอาหารและนโยบาย
- การลดลงของการมีส่วนร่วมในผลผลิตรายได้ประชาชาติ เมื่อเทียบเคียงกับการเพิ่มความสำคัญในเรื่องความมั่นคงทางอาหาร
- การลดจำนวนลงของจำนวนคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำเกษตร
- การลดผลตอบแทนจากการลงทุนในภาคเกษตร
- ที่ดินมีราคาสูงในการใช้ที่ดินนอกภาคการเกษตร
- การเสี่ยงต่อความมั่นคงทางชีวภาพ
- ความตระหนักในความปลอดภัยด้านอาหารและการเชื่อมโยงเข้ากับการค้า
- การมีประชากรสูงอายุในชนบท
- การเสื่อมถอยของต้นทุนทางธรรมชาติและเพิ่มขึ้นของการแย่งชิงทรัพยากรจากภาคการผลิตอื่นๆ
- ความหิวโหยที่ซ่อนเร้น
- เศรษฐกิจระบบเปิดที่มีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงราคา
- การขาดการมีส่วนร่วมของกลุ่มที่มีบทบาทหลัก
- การเพิ่มขึ้นของความเชื่อมโยง ทางความรู้ ข้อมูล การสื่อสาร และการขนส่ง
- การมีทรัพยากรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนลดลง และการเบียดเบียนทรัพยากรสู่ประเด็นความมั่นคง
- การลดผลกระทบและการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ข้อพิจารณาเพื่อดำเนินการประกอบด้วย

- การปรับปรุงด้านความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการและการลดความหิวโหย
- การปรับปรุงการวางแผนและการบริหารรวมทั้งการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม
- การใช้แนวทางความสมดุลทางระบบนิเวศซึ่งประกอบด้วยการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมและอนุรักษ์ความหลากหลายทางพันธุกรรม
- การผลิตที่มีการใช้น้ำและพลังงานที่มีประสิทธิภาพต่อสิ่งแวดล้อม
- ความเสมอภาคในโอกาสทางการค้าและเศรษฐกิจ
- ความร่วมมือทางการเงิน

สรุปประเด็นการเสวนาเรื่องการเกษตร ที่ดินและการพัฒนาชนบท ที่ประชุมมีความเห็นแบ่งออกเป็น 6 เรื่องดังนี้คือ

1. การให้อำนาจแก่ชุมชน ที่ประชุมได้แสดงให้เห็นความสำเร็จและความจำเป็นต้องเพิ่มความสำคัญแก่เกษตรกรรายย่อยที่มีความอ่อนแอและต้องการความช่วยเหลือต่างๆ ได้แก่ ภัยธรรมชาติ สิทธิในที่ดิน การลงทุน การให้การศึกษเพื่อสร้างความชำนาญ การปรับใช้เทคโนโลยีชาวบ้านกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ การสร้างบรรยากาศทางการตลาด การมียุทธวิธีเฉพาะในการช่วยลดความยากจนเฉพาะแห่ง การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงของผู้หญิง การลดการพึ่งพาพลังงานน้ำมันเป็นพลังงานจากน้ำขนาดเล็ก
2. ความต้องการและใช้พลังงานชีวภาพ พลังงานการค้ำครองภาคเกษตรและสิ่งแวดล้อมและพลังงานชีวภาพเป็นโอกาสในการช่วยลดความยากจน ในการดำเนินการเพื่อความมั่นคงทางอาหารนั้นเมื่อพิจารณาการมีที่ดินรายหัว มีความเห็นว่าเป็นดาบสองคมกับความมั่นคงทางพลังงาน สำหรับประเด็นสถานะแสดงถึงความยั่งยืนนั้นต้องเป็นไปตามข้อแม้ 3 ประการคือ ต้องไม่เสียค่าใช้จ่ายสูง เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่มีชุมชนเป็นฐานและชุมชนผู้ผลิตต้องเป็นผู้ใช้
3. ความสนใจอย่างสูงในความสำเร็จของการดำเนินการร่วมระหว่างเรื่องการใช้พลังงาน โอกาสทางเศรษฐกิจ การปกป้องสิ่งแวดล้อม และการเสริมสร้างทุนทางสังคม โดยเฉพาะเรื่องพลังงานอินทรีย์ การสำรวจพิจารณาโยบายที่ต้องระมัดระวังดังตัวอย่างเช่นการคิดค่าน้ำที่จะมีผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาความยากจน การสร้างความเข้มแข็งเรื่องสหกรณ์
4. ความจำเป็นในการสร้างสมดุลระหว่างเมืองกับชนบท ที่ประชุมได้เสนอให้มีการสร้างพันธมิตรทางการเงินระหว่างชุมชนกับเอกชน การส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยชุมชน
5. ความไม่ชัดเจนในประโยชน์และผลกระทบในทางลบของพืช GMO
6. ในเรื่องการแก่งแย่งทรัพยากรทางการเกษตร ที่ประชุมมีความเห็นว่า การเกษตรต้องเน้นประสิทธิภาพต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าการเกษตรที่เข้มข้น โดยใช้เทคโนโลยี หลักทางเศรษฐศาสตร์ แรงจูงใจทางการเงิน การนำกรณีที่มีความสำเร็จมาต่อขยาย ใช้นโยบายที่เน้นความต้องการจากด้านผู้บริโภค

สรุปประเด็นการเสวนาเรื่องการลดการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ความเสื่อมโทรมของที่ดิน และการเสี่ยงภัยแล้ง

มีความเห็นแบ่งออกเป็น 2 เรื่องใหญ่ดังนี้คือ

1. การเน้นย้ำเรื่องพันธกรณี ที่ประชุมได้ย้ำความสำคัญของอนุสัญญาที่เชื่อมโยงกับการแก้ไขปัญหาความยากจนกับการป้องกันสิ่งแวดล้อม ความเสื่อมโทรมของที่ดินเป็นประเด็นโลก สมควรได้รับการกล่าวถึง ในการประชุม คณะกรรมาธิการสมัยที่ 16 และ เครือข่ายระดับภูมิภาคสมควรได้รับการสนับสนุน ในเรื่องการดำเนินการนั้น การขาดงบประมาณและเทคโนโลยีสะท้อน ถึงช่องว่างการดำเนินการ แต่ก็เห็นความก้าวหน้า เมื่อได้รับการสนับสนุน ทางนโยบายและจากหน่วยงาน จึงเห็นควรกระตุ้นประชาคมโลกเพื่อให้การสนับสนุน การดำเนินการ ความแห้งแล้งเป็นเรื่องสำคัญของภูมิภาคและประเทศต้องเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ อีกทั้งแผนปฏิบัติการของประเทศต้องสะท้อนการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ 10 ปี ของ UNCCD ดังนั้นจึงเน้นย้ำพันธกรณีเพื่อประสิทธิภาพการดำเนินการทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาคและอนุภูมิภาค อีกทั้งยังมองถึงความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยเห็นสมควรสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ที่ประชุมเน้นการให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกๆกับการประสานเป้าหมายการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือในระดับต่างๆ อีกทั้งให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาและความรู้โดยเฉพาะการนำการปฏิบัติที่ดีที่สุดที่สังคมมีส่วนร่วมมาขยายผล

สรุปประเด็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทุกหัวข้อหลักของการประชุม

โดยแบ่งออก 6 ประเด็นหลักได้แก่

1. การดำเนินการด้านพลังงาน เป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องระมัดระวัง นโยบายสนับสนุนการใช้ที่ดินและการเกษตรต้องเป็นแรงจูงใจให้เกิดการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไม่เป็นผลลบต่อเกษตรกรรายย่อย
2. การลงทุนในงานวิจัย ต้องช่วยเติมเต็มช่องว่างระหว่างความรู้ปัจจุบันกับความรู้ที่ต้องใช้สู้กับสิ่งที่ต้องเผชิญในอนาคต และมีความต้องการงานวิจัยในลักษณะสหสาขาวิชา ที่ช่วยการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตอบสนองต่อภัยแล้งและความเสื่อมโทรมของที่ดินได้
3. การจัดการน้ำ เป็นเรื่องให้เห็นตรงกันว่าต้องเน้นการเข้าถึงแหล่งน้ำคุณภาพอย่างพอเพียง โครงสร้างต้องใช้ในการเก็บกักและแก้ปัญหาภัยแล้งน้ำท่วม หลีกเลี่ยงผลกระทบสิ่งแวดล้อมและความขัดแย้งต้นน้ำปลายน้ำ นโยบายต้องมุ่งสร้างแรงกระตุ้นการเก็บกักน้ำ ประสิทธิภาพการใช้และความเสมอภาพ และในการเก็บกักน้ำนั้น ต้องใช้หลายปัจจัยช่วยเช่นเก็บกักในเขื่อนและในดินด้วย
4. เกษตรกร เป็นศูนย์กลางของประเด็นการพิจารณาทั้งหมด และมีส่วนในความท้าทายเรื่องการเพิ่มผลผลิตในพื้นที่ที่กำลังการผลิตต่ำ การคุ้มครองจากภัยธรรมชาติ การให้เป็นหน้าที่ของเกษตรกรในการพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้งการให้เกษตรกรรายย่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ได้กล่าวข้างต้น สมควรให้มีการพัฒนาด้านการประกันภัย การพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการทางการค้า การศึกษาถึงนโยบายที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรทั้งในประเทศกำลังพัฒนาและพัฒนาแล้ว การให้เกษตรกรเป็นผู้ให้บริการทางสิ่งแวดล้อม จึงสมควรสร้างแรงจูงใจใหม่ๆให้

เกิดขึ้นจากงานวิจัยใหม่ๆ เช่น การสะสมคาร์บอนในดินเพื่อการค้า เกษตรกรจะเป็นทั้งผู้ใช้ข้อมูล การเตือนภัยและเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อการเตือนภัยด้วยเช่นกัน

5. ในเรื่องการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ประชุมเห็นความชัดเจนในระดับประเทศ ความต้องการคือการเตือนภัย การเตรียมความพร้อมด้านการจัดการน้ำ การเตือนภัยเพื่อสู้ภัยแล้ง การวางแผนเพื่อการปรับตัว การพึ่งพาความรู้ท้องถิ่นในเรื่องสิ่งแวดล้อม และการช่วยเหลือทางการเงินจากชุมชนระหว่างประเทศ
6. ที่ดินกลายเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากขึ้น การเข้าถึงที่ดิน การใช้ที่เหมาะสมเพื่อความยั่งยืนในอาชีพกำลังเป็นเรื่องสำคัญต่อความมั่นคงของมนุษย์ และเรื่องการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืนเป็นยุทธศาสตร์เชื่อมโยงกับการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ความเสื่อมโทรมของที่ดิน ความแห้งแล้ง การลดความยากจน การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ